

som paa, at baade i Lovforslaget af 17. December 1880 og i det Lovforslag, som blev forelagt i forrige Samling, fandtes der en udtrykkelig Bestemmelse af ganske samme Indhold som den, jeg her har foreslaaet.

Jeg kommer dernæst til §§ 102 og 103, hvor jeg over for den ærede Ordfører maa beklage ikke at kunne gaa med til de af Udvalget stillede Ændringsforslag. Ordføreren glædede sig over, at det nu blev forlangt, at ikke blot Højesterets-sagførere, men ogsaa Landretssagførere skulle affægte Prøve paa Procedure, og det er jo i Virkeligheden indført nærmest af Hensyn til den mundtlige Procedure. Han er altsaa enig med Lovforslaget i, at der nu maa kræves mere af Sagførerne, end der hidtil er krævet, og at det ikke just er enhver Jurists Sag, selv om han har aldrig saa fin en første Karakter, at procedere mundtligt for en Ret. Men jeg kan ikke forstaa, at ikke de selv samme Grunde, som føre til at forlange Sagføreren personlige Møde for Landsret og Højesteret, ikke ogsaa maa føre til tillige at forlange hans personlige Møde for Underretten. Jeg mener, at Plæderingen for Underretten er lige saa vigtig som Plæderingen for Landsret og Højesteret, og jeg mener derfor, at lige saa vel som Sagføreren skal møde selv for Landsretten og Højesteret, lige saa vel skal han ogsaa møde selv for Underretten, naar det gælder om at forhandle Sagen mundtligt. At han under Vekslingen af Skrifter og deslige kan lade møde ved Fuldmægtig, er jeg fuldstændig enig med Lovforslaget og Ordføreren i, men jeg mener rigtignok, at Underretterne skulle ikke være Prøveklud for Sagførerfuldmægtige. Sagførerfuldmægtigene kunne meget vel faa Indsigt i, hvorledes man skal bære sig ad med at plædere, ved at møde som Tilhørere i Retterne. Retsforhandlingerne skulle jo være offentlige, og der have Sagførerfuldmægtigene Adgang. Der kunne de møde og lære, hvorledes de skulle bære sig ad med at plædere, og se, hvorledes andre plædere, og deres Uddannelse vil derved blive adskillig mere alsidig end i det andet Tilfælde. I det hele taget mener jeg, at ligesom det jo er antaget, at Retsbetjente eller Embedsmænd i det hele helst skulle udføre deres Arbejde selv og saa lidt som muligt ved Fuldmægtig, skulle ogsaa Sagførerne gøre deres Sager selv, specielt under den mundtlige Procedure. Jeg skal ogsaa der gøre opmærksom paa, at i Lovforslaget af 17. December 1880 og i det i Fjor forelagte Forslag

fandtes der Bestemmelser, som ikke staa i Overensstemmelse med de Ændringsforslag, der nu ere stillede til §§ 102 og 103, og derfor kan jeg ikke tiltræde disse Ændringsforslag.

Jeg skal dernæst henlede Opmærksomheden paa mit Ændringsforslag Nr. 47 til § 167, men maa samtidig henlede Opmærksomheden paa, hvad der staar i § 164. Der staar i denne Paragraf, at Højesteret og Landsret kunne, naar en Parts Processkrifter findes uforstaaelige, tilbagevise disse og henvise Parten til at lade møde ved Sagfører, og der staar fremdeles, at naar en Part møder under den mundtlige Procedure, og det viser sig, at han ikke kan fremstille Sagen med den tilbørlige Ro og Klarhed, kunne Retterne afvise ham. Hvorfor Underretterne ikke kunne gøre dette, ved jeg ikke. Jeg kan tænke mig en Grund dertil, men det skal jeg ikke komme ind paa. Der staar i § 167 — i Kapitlet om Rettergangsfuldægtige — at det samme, som i § 164 er bestemt om Rettens Myndighed til at tilbagevise en Parts Processkrifter eller til at udelukke Parten selv fra den mundtlige Forhandling, skal under lige Betingelser gælde med Hensyn til Rettergangsfuldægtige, „der ikke ere Sagførere“. Det vil altsaa sige, at naar en Sagfører møder med et Processkrift, som findes uforstaaeligt, eller naar det under den mundtlige Forhandling viser sig, at han ikke kan fremstille Sagen med den tilbørlige Ro og Klarhed, skal Landsret og Højesteret alligevel finde sig i hans Nærværelse, de skulle ikke vise ham tilbage, og de skulle ikke gøre vedkommende Part opmærksom paa, at han er slet repræsenteret ved den Sagfører. Nu kan man ganske vist sige, at der er en vis Formodning for, at saadanne Forhold sjældnere ville indtræffe; men de, der kende til Rettergangsforhold og Retsforhandlinger, ville vide, at den Slags Tilfælde indtræffer endogsaa hyppigere, end man skulde tro. Derfor anser jeg det for uheldigt, at der staar i § 167, at Rettergangsfuldægtige, som ere Sagførere, ikke kunne vises tilbage, og jeg vilde gerne have denne Ændring indført.

Jeg kommer dernæst til § 250, hvortil jeg har stillet Ændringsforslag under Nr. 56. Paragraffen handler om Betingelserne for fri Proces. De Betingelser, som findes anførte i Paragraffen, ere de samme, som nu findes i Justitsministeriets Skrivelse af 30. Juli 1858 paa een Undtagelse nær. Der staar nemlig i denne Skrivelse en Bestemmelse om, at for at faa fri Pro-